دووکەرت بوونی کۆمۆنیزمی کرێکاری .. درێژەی کام ڕەوەند ؟!

گۆران عەلی
goranmad@hotmail.com

حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری ئێران و کۆمۆنیزمی کرێکاری بووبە دوو کەرتەوە ، هاوکات ئەوانەی نوکی قەڵەمەکانیان و دەروازەی سایتەکانیان خستە گەڕ بۆ نوسین و قسە کردن لەسەر ئەم ڕووداوەی کۆمۆنیزمی کرێکاری بوون بە دووکەرتەوە ، کەرتێکیان بەشادیەوە پێشوازییان لەم ڕووداوە کردو بروسکەی پیرۆزبای و شادییان بلاْوکردەوە ، بەشەکەی تریشیان بەنیگەرانیەوە (بەلەبەر چاوگرتنی ئەوەی ئەندام و لایەنگری کۆمۆنیزمی کرێکارین یان موخالفین) .

من لەبەشەکەی دووەم دا خۆم دەبینمەوە ، سەرەڕای موخالەفەتم بە گشت جیهانبینی و تێڕوانینی فیکری و سیاسی کۆمۆنیزمی کرێکاری ، بەلاْم بەنیگەرانیەوە دەڕوانمە ئەم چەند هەزار کەرتبوونەی چەپ و بزوتنەوەی کۆمۆنیستی ، بەتایبەتی لەم دەورانەدا کە بۆرژوازی جیهانی لەهەموو کاتێك زیاتر یەکپارچەو یەك سەنگەرە بۆ هێرش کردنەسەر کرێکار و کۆمۆنیزم لەڕووی فکری و سیاسی و ئابوورییەوە .

لەبەرامبەر ئەم هێرشە جیهانیەی بۆرژوازیدا ڕووبەڕووبوونەوە بەهێزێکی لۆکاڵی و لەوە خراپتر (هەزار پارچە بوودا) مەحاڵە ، بەماتریاڵی هێزێکی لۆکاڵی پێش بەلافاوی هێرشێکی جیهانی ناگیرێت ، بۆیە ئەبوو لەبەرامبەر ئەم هێرشە هەمەلایەنە و ئەنتەرناسیۆناڵیستیەی بۆرژوازی جیهانیدا ، بزووتنەوەیەکی کۆمۆنیستی ئەنتەرناسیۆناڵیستی بهاتبایە مەیدان ، ئەگەرچی من دەمێکە ئەو چاوەڕوانیەم نەماوە لە ك ك کە دەواری ئەو هێز هەڵخراندنە بێت ، چونکە پێوەری کۆمۆنیست بوون لای ئەم ڕەوتە بووە بە بڕواهێنان بەپایەکان و باسەکان و تێڕوانینەکانی ك ك و منصوری حیکمەت و ووتنەوەی ئەو دەستەواژە سیاسییانە ، نەك هەڵسەنگاندنی تاکی کۆمۆنیست لە میانەی کارو خەبات و ناڕەزایەتی دەربڕین دژی سەرمایەداری و بنەماکانی ، دیارە ئەمەیان باسێکی دووروو درێژەو لەم ووتارە کورتەدا جێگەی نابێتەوە و مەبەستی سەرکی منیش نیە کە بەدوایدا بڕۆم لەم کاتەدا .

ئەوەی من مەبەستمە دوو مەسەلەی سەرەکییە ، یەکەمیان شێوازی بەرخوردی هەردوو کەرتەکە بەیەکتری و لێکدانەوەی بەرواری جیاوازیەکانیان .

دووەمیان : هۆیەکانی ئەم دوو کەرت بوونەیە .

هەر بەدووای دەرچوونی ڕاگەیاندنی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری ئێران- حیکمەتیست ، ئیتر هەردوولا درێغیان نەکرد لەدابەشکردنی پێناسەکانی (باڵی ڕاست ، چەپی فکری و غەیرە کرێکاری ، غەیرە ئصولی و غەیرە شەرعی ، چەپی حاشیەی و منحەرف و ....هتد) بەسەریەکترا بەجۆرێك کە هاوڕێ و هاوسەنگەری دوێنێ ك ك زۆر ناسای ئەمڕۆ بە (ڕاستڕەو) پێناسە بکەن .

بەبڕوای من ئەم هەڵسەنگاندەی هەردوولا بۆ یەکتری ئەوەندەی لە موختەبەراتی سیاسی و مێژووی 80 ساڵی ڕابردووەوە دەرهێنرابوو ئەوەندە لەدونیای واقعی و ململانێ سیاسی و چینایەتیەکانەوە دەرنەهێنرابوون ، مەقولە لەپێشا ئامادەکراوەکانی (چەپی سونەتی ، ناڕادیکاڵ ،باڵی ڕاست ، چەپی لاکەوتە ، مونحەریف و هەڵگەڕاوە لەکۆمۆنیزم ، دوو حیزب هەبن یەکێکیان کۆمۆنیست نین ،)کە هەردوولا دیبڕنە باڵای یەکتری ، پێشتر کە موختەبەری سیاسی بەلشەفیزم داو دەورانی دوای ئەویش تاقی کرابووەوە و ڕێك ئەمانیش ئەم ئەلقابە لەپێشا داتاشراوەیان لەمێژوودا دەرئەهێنن بۆ پێناسەکردنی یەکتری .

(ڕەوتی ك ، ك) نەك هەر ئەلقاب و پێناسە سیایەکانی لەموختەبەراتی سیاسیدا دەرئەهێنێ بەڵکو تەنانەت میکانیزمەکانی هەڵسوڕان و هێزگرتنیشی لەمێژووی سیاسیدا لەموختەراتی سیاسی 80 ساڵی ڕابردوودا دەرئەهێنێ ، مەعلومیشە نەمیکانیزمەکان و نە قوتبەندی یە سیاسی و فکرییەکانی80 ساڵی ڕابردوو ناتوانن کە دونیای ئەمڕۆدا کارساز واقیعی بن .

هۆیەکانی دووکەرت بوون .

هەردوو دەستە تەفسیری جۆراوجۆریان کردووە بۆ هۆیەکانی ئەم دووکەرتبوونە و مێژووەکەی ، بەبڕوای من مێژووی ئەم دووکەرتبوونە هاوکات نیە لەگەڵ مێژووی ڕاگەیاندن و دامەزراندنی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری ئێران – حیکمەتیست ، بەڵکو دەگەڕێتەوە بۆ سەردەمانێك کە مەنصوری حیکمەت خۆی لەژیاندا بوو دیسانەوە بەهەمان شێوە هۆیەکانیشی دەگەڕێتەوە بۆ هەمان سەردەم ، بەدیاریکراویش بۆ دوای دەرچوونی باسەکانی (حیزب و دەسەتەڵات ، حیزب و کۆمەڵگا) .

ئەم کەرتبوون و جیابوونەوانە هەڵقەی زنجیرەیەکە کە لەو پلاتفۆرم و ستراتیژە سیاسییانەوە دەست پێئەکان ، وەئەکرێت ئەم ڕەوەندە بەڕەوەندی ئاڵ و گۆڕپێکردنی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری لە (میکانیزم و ماتریاڵی خەباتەوە ، لەململانێی چینایەتیدا بۆ ستراتیژ) پێناسە بکەین ، ستراتیژێك کە چینی کرێکارو کوللی کۆمەڵگا دەخاتە خزمەتی خۆیەوە وەلەپێناو بەهێزبوون و نفوز پەیدا کردنی خۆیدا .

دیارە سادەترین پێناسە بۆ حیزب (هەرحیزبێك) چەك و میکانیزمی خەباتکارانەی بزووتنەوەیەکی کۆمەلأیەتییە و ڕەوتی ك - ك بڕوا ناکەم بە تۆزقاڵێك کەمتر لەم پێناسە ڕازیبێت بۆ حیزبەکانی و بەم پێیەش حیزب ، ماتریاڵەکانی ، کادرەکانی ، ڕاگەیاندنەکەی ، لیدەرەکانی ، قەڵەم بەدەستەکانی ، ....هتد) دەبێتە یان قەرارە ببێتە چەکی خەباتی چینایەتی کرێکار لەدژی سەرمایەداری ، بەلأم لەدوای باسەکانی (حیزب و دەستەلأت و حیزب و کۆمەڵگا) ، حیزب دەبێتە ئەصڵ و کرێکاری خەباتی چینایەتی دەبێتە پاشکۆ ، لەبری ئەوەی حیزب لەڕێگای دەخاڵەت و دەوربینین و ڕابەڕایەتی چینی کرێکارەوە لەململانێی چینایەتیدا ، هێز بگرێت ، کرێکار و خەباتی چینایەتی دەسپێرێت بە ئایندە ، ئایندەیەك کەتێیدا حیزب نفوزپەیدا دەکات و قەهێز دەبێت و دەگاتە دەستەلأت و دواتر ئاوڕ دەداتەوە لەکرێکار و خەباتی چینایەتی .

لەجیاتی ئەوەی حیزب و کادرو ڕاگەیاندن و لیدەر ماتریاڵ و چەکی خەباتی چینایەتی بن و (هەر کاتێکیش ئەوچەکە لەتەقەکردن کەوت ببێتە تەختەدارێك و فڕێبدرێتە نزیکترین پەراوێزەوە !) پێچەوانەکەی ڕوودەدات و لەوێشەوە ڕۆژنامەو ڕاگەیاندن لەبری ئەوەی ببێتە ئاوێنەی بالأنۆیی خەبات و نارەزایەتی کرێکارو چۆنێتی ڕابەرایەتیەکردنی ، دەبێتە ئاوێنەو ئەلبومی وێنەی کادرەکان و کەسایەتیەکانی حیزب ، تا لەڕێگەی مەقالە وینە لیکێندراوەکانەوە ئەم کەسایەتیانە بەکۆمەڵگا و بزووتنەوەکە بناسێنێ نەك لەڕێگەی ڕابەرایەتی مەیدانی بزووتنەوەی دژی سەرمایەداری کرێکارەوە و بەم پێیەش ستراتیژی ئەصڵی دەبێـە حیزب و هەموو شتێك دەبیتە قوربانی لەپێناو حیزبدا .

ئەمە سەرەتای دووکەرت بوون بوو ، زنجیرەی دووکەرت بوون لەم حەلقەیەوە دەستی پێکرد ، دووکەرتبوونی <u>حیزب و چین</u> ، ئەگەرچی ئەم دووکەرتبوونە بنەما مێژوویەکانی دەگەڕێتەوە بۆ 70 ساڵ لەمەوبەری بزووتنەوەی کۆمۆنیستی ، بەلأم بڕیار وابوو ك – ك ڕەوتێکی خاوەن ئاسۆیەکی سیاسی و ڕۆشن بێت و ئەم لەحیمە بکاتەوە و کۆمۆنیزم بداتەوە بە کرێکار و حیزب و چین نەك هەر لێکی گرێبداتەوە بەڵکو حیزب بخاتە خزمەتی چینەوە ، بەلأم واقیعیەتە سیاسیەکان و پلاتفۆرمە سیاسیەکان و شێوازی پراکتیزەکردنیان پێچەوانەکەیان سەلماند .

لەم ڕەوەندەدا حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری ئێران – حیکمەتیست قەڵەمبازێکی زیاتریداو ستراتیژی (هەموو شتێك لەپێناوی حیزبدا) دەگۆڕێ بۆ (هەموو شتێك لەپێناوی مەنصوری حیکمەت) داو بۆ بەرگری کردن و پاراستنی ڕادەی دڵسۆزی و وەفاداری بۆ (مەنصوری حیکمەت و حیزبەکەی و قسەوباسەکانی و سیناریۆی ڕەش و سپی و ئصوڵی سازماندەی و ....هتد) ناوی حیکمەتیست دەکات بە پاشکۆی حیزبی تازە .

لەڕاستیدا ناوی حككا – حیکمەتیست ئەوەندەی ناوێکە بۆ پابەند بوونی ئەخلاقی بە (مەنصوری حیکمەت) ئەوەندە ناوی حیزبێکی ساسی جدی نیە ، چ پێشبینی و پێناسەیەك لەناوی (حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری ڕووسیا – لینینست یان حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری ئەڵمانیا – ئەنگلسیست) بکرێت هەمان پێشبینی و پێناسە لەناو حككا- حکمەتیست دەکرێت .

هۆیەکانی جیابوونەوەی حیزبی تازە لەحیزبی دایك لەسەر ڕادەی دڵسۆز بوون و وەفاداربوون بە شەخصی مەنصور حیکمەتە نەك ڕادەی هەڵسوڕان و دەوربینین و ڕابەرایەتیکردنی خەباتی چینایەتی کرێکارە هەربۆیە ستراتیژی (بەرگری لەحیزب و بەهێزڕاگرتنی حیزب ، جێگەی خۆی دەدات بە دیفاع لەمەرجەع و بەهێزڕاگرتن وەفاداری بۆ مەرجەع) .

<u>جیاوازیەکان و چەند سەرنجێکی کورت :</u>

سەرەڕای ئەلقابە پەخشکراوەکان و پێناسەکردنە جیاوازەکانی هەردوولا بۆ یەکتری لەمرۆدا ، خوێنەری ووریا دەتوانێت لەسبەینێیەکی زۆر نزیکدا بەڕۆشنی دەرك بەوەبکات کە نەك هەر تیروانین و ئەحکام و هەلسەنگاندنەکانی هەردوو حیزبی لەیەك جیابووەووە چوونیەکن بەڵکو تەنانەت میکانیزمەکانی هێزگرتنیشیان هەمان میکانیزمە کەوەك لەسەرەتاوە ووتم لەموختەبەراتە سیاسیەکانی 80 ساڵی ڕابردوودا دەرهێنراون (میکانیزمەکانی ئەبێ و نابێ) . 86 ساڵ بەر لەئێستا لینین بە شیعاری (ئەبێ هەموو دەسەڵاتێك بۆ شورا کرێکاریەکان بێت) توانی لەلایەکەوە هێزبگرێت و لەلایەکی تریشەوە دەستەڵات بداتە دەست چینی کرێکار چونکە جێگاو ڕێگاو ئامادەیی چینی کرێکار لەڕووی خەباتکارانەوە لەشوێنێکدا بوو بە (ئەبێ !!!) بگاتە دەستەڵات بەڵام ئەمرۆ وەك ڕەوەندی پاشەکشەی چینی کرێکارو جێگەو ڕێگەی خەباتکارانەیدا (ئەبێ و نابێ) نامۆن بەکرێکار ئەگەر نەڵێم بەشێکن لە خەیاڵ (ئەبێ دەستبەجی ئەمریکا بڕواتە دەرەوە ....ئەبێ دەستی ناسیۆنالیزم کۆتا بکرێت ... ئەبێ دین لەدەوڵەت جیا بێ ..... نابێت ڕێگە بدەین تیرۆر دەستی زاڵ بێت . ئەبێت هەموو دەستەڵاتێك بۆ شوراکان بێت ....هتد) بەبێ ڕۆشنکردنەوەی ڕێگاکانی (ئەبێ و نابێ) بەمەنزڵی واقیعی خۆیان .

ئەوەی مەبەسم بوو سەرنجی بخەمە سەر ئەوەیە کەسەرەڕای کۆششی هەردوو لایان بۆ گەورەکردنەوەی قەوارەی جیاوازیەکانیان لەگەڵ یەکتری دا بەلام دووری نێوان تێروانین و بیرکردنەوە و ستراتیژەکانیان هێندەی قەڵەمی دەستی یەکێك لەدوو لیدەرەکە درێژتر نیە ، دەتوانم بەدڵنیایەوە بڵێم کە پلاتفۆرمی سیاسی و بەیاننامەی ئەملا ، ئیمزا و ناوەکەی لێبکەرەوە بۆ ئەو لاکەی تریان دەست ئەدات ، بۆیە بەپێویستی دەزانم کە بڵێم ، میکانیزمەکانی دوێنێ و پەیوەندیەکانی دوێنێ ناتوانن لەمرۆدا ببنە میکانیزم و پۆلبەندی کارساز و واقیعی .

ئەگەر ئامادەی چینی کرێکارو مەوقیعەتی چینایەتی و هێرشبەرانەی 70 – 80 ساڵی ڕابردوو لەجێگایەکدا بوو کە پۆلبەندی فکری و خەباتکارانە لەسەر ئاستی تەریب بوون دەکرا ، دەکرێت ئەمرۆ مەوقیعەتی هێرشبەرانەی بۆرژوازی جیهانی و پاشەکشێکانی چەپ و کرێکار لەبەر چاو بگیرێ و ئەم پۆلبەندیە لەسەر ئاستی وەستانەوە بەڕووی هێرشی بەربەریانەی بۆرژوازی جیهانیدا بێت ، بەبڕوای من چارەنوسی چەپ و کرێکار لەبەرامبەر ئەم زەروورەتەدایە .